

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

Міжнародна стратегія економічного розвитку регіону

Международная стратегия экономического развития региона

International Strategy of Region Economic Development

Матеріали
VI Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Суми, Україна, 17 березня 2016 року)

Суми
Сумський державний університет
2016

населення масово почало переводити заощадження в іноземну валюту. Разом з тим, не виважена політика НБУ на початку девальвації пов'язана із завищенням реального курсу гривні, призвело до того, що банки практично перестали продавати валюту населення. В цих умовах, значними темпами почала збільшуватись частка тіньового ринку валют. Для прикладу, можна оцінити такі данні: середній обсяг проданої валюти населенню щомісяця у 2013 році складав 1454 млн. доларів США, у 2015 році цей показник складав 50 млн. доларів.

3. Банкрутство банків. Фінансова нестабільність пов'язана також із значним банкрутством банків. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб виплачує вкладникам збанкрутілих банків суми в обсязі до 200 тис. грн. Враховуючи значну кількість таких банків, загальна сума сягає декількох десятків мільярдів гривень. Це спричиняє додатком притік готівки на ринок, яка під впливом валютної нестабільності конвертується в іноземну валюту, тим самим знижуючи курс національної валюти.

4. Поведінка банків не резидентів. Остання фінансова криза призвела до значної девальвації не лише гривні, з цим зіштовхнулись більшість країн. В таких умовах, деякі банки не резиденти за відсутності або незначної пропозиції іноземної валюти на їх національному ринку, скуповують її на українському валютному ринку, тим самим створюючи надлишковий попит на валюту, а він в свою чергу знижує курс гривні.

Таким чином, можемо зробити висновок: хоча курс гривні по відношенню до іноземних валют формується під дією фундаментальних макроекономічних показників, проте в часи загострення фінансової нестабільності виникає ряд інших факторів, що прямо чи опосередковано також впливають на курс національної валюти. Національний банк України, як головний суб'єкт реалізації валютно-курсової політики має прогнозувати такі фактори та за допомогою своїх важелів впливу зменшувати їх негативну дію.

ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ І ГЛОБАЛІЗАЦІЯ РЕГІОНАЛЬНИХ ІННОВАЦІЙНИХ КЛАСТЕРІВ

Омельяненко В.А., м.н.с.

Сумський державний університет (Україна)

Глобалізація економіки взагалі та інноваційної сфери зокрема передбачає перетворення світового простору в єдину зону, де вільно переміщуються інформація, товари та послуги, капітал та ідеї, а також безперешкодно пересуваються їх носії, стимулюючи розвиток

сучасних інститутів інноваційного розвитку і змінюючи механізми їх функціонування.

В контексті глобалізації інновацій особливе місце займають інноваційні кластери, зокрема кластери на регіональному рівні, оскільки вони засновані на стратегічному співробітництві різних суб'єктів інноваційної системи [1] (підприємства, дослідницькі організації, університети, венчурні фонди, посередники, стартапи, регіональні громади), що забезпечує синергетичний ефект взаємної підтримки виробництва інноваційних продуктів та послуг й трансферу технологій.

Дослідження, проведені в ЄС виявили, що локальні і національні кластери в умовах глобалізації інновацій вже не підходять для інновацій нового типу (системних), до яких відносяться високотехнологічні проекти. Андрес Р. і Посера Р., проаналізувавши досвід компаній Норвегії, виявили, що стійкі взаємодії між учасником (учасниками) кластера та зовнішніми агентами («global pipelines») в сучасних умовах визначають більший ефект для кластеру, ніж взаємодія на локальному рівні [2].

Відтак сучасні регіональні високотехнологічні кластери фактично втрачають свою географічну прив'язку, стаючи глобальними агентами. Відтак до них можна застосувати концепцію вчених Халмштадського університету (Шведська модель), в рамках якої розглянута модель «народжених глобальними» (Born Globals), що застосовується до молодих компаній, які практично з моменту заснування дотримуються міжнародної спрямованості. Висока швидкість інтернаціоналізації «народжених глобальними» підвищує їх конкурентоспроможність на високотехнологічних ринках. Можна виділити ряд характерних ознак цих компаній:

1) стратегія «народжених глобальними» орієнтована на те, щоб відразу стати міжнародною компанією;

2) невеликий розмір та орієнтованість на інноваційне або технологічне лідерство. Ці компанії володіють унікальною технологією, інноваційним продуктом (послугою), ноу-хау, системами або іншими спеціалізованими компетенціями. Також до «народжених глобальними» можна віднести т.зв. компанії – «ремісники», що володіють унікальними знаннями про продукт та навичками його виробництва;

3) «народжені глобальними» пропонують спеціалізовану продукцію, орієнтовану на певні ніші;

4) час становлення «народжених глобальними» варіюється від одномоментного до трьох років, причому ці фірми можуть перескакувати через якісь стадії процесу інтернаціоналізації (leapfrogging);

5) географічна експансія: «народжені глобальними» отримують свої доходи переважно із зарубіжних ринків, а не з внутрішнього.

В рамках цього пропонуємо розглянути схему формування активних мереж міжнародних високотехнологічних проєктів як організаційно-економічний інструмент практичної реалізації нової стратегії кластерного розвитку. Інструментом реалізації даної схеми є стратегія створення віртуального ланцюжка цінності – координований набір трансакцій між компаніями, що обслуговують кінцевих споживачів в декількох країнах, при використанні інформаційних технологій, що підтримують розробку кінцевого продукту. При цьому регіональний компонент залишається актуальним через наявність механізми міжкластерної взаємодії та міжгалузевого трансферу технологій за умов локалізації в регіоні ядра кластеру.

В якості прикладу наведемо модель створення нових базових технологій на прикладі дослідного центру ім. Хольста в Нідерландах (Holst Centre). Це організація прикладних наукових досліджень, що надає послуги державним і приватним компаніям, державним органам та громадськості організаціям [3]. Кожен бажаний може приєднуватися до вже існуючих середньострокових і короткострокових програм, або ініціювати нові напрямки прикладних технологічних досліджень. Така співпраця дозволяє виробничим компаніям значно економити на власних НДДКР, вносячи членські внески, користуватися результатами колективного науково-дослідного процесу. Для прикладу варто навести таких технологічних гігантів, які беруть участь в спільних проєктах з центром ім. Хольста: SAMSUNG, PHILLIPS, NXP, BYERN, National Semiconductor, MERCK тощо.

Відтак, кластери мають центром регіональної економіки, а їх міжнародна стратегія здатна забезпечити значний імпульс для їх розвитку.

1. Krapyvny, I. V. International innovation networks as new stage of innovation development / I. V. Krapyvny, V. A. Omelyanenko, N. O. Vernydub // Economic Processes Management: International Scientific E-Journal. – 2015. – № 1. – Access mode: http://epm.fem.sumdu.edu.ua/download/2015_1/2015_1_17.pdf

2. Михайлов, А. С. Международные кластеры как важный фактор развития пространственной экономики [Електронний ресурс] / А. С. Михайлов // Управление экономическими системами: электронный научный журнал. – 2013. – № 10. – Режим доступа: <http://uecs.ru/regionalnaya-ekonomika/item/2441-2013-10-18-08-12-43>

3. Гаршин В. Пути повышения эффективности технологической модернизации радиоэлектронной промышленности [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://ostec-group.ru/upload/iblock/b12/b12c004fdaf5489cab7ab8f3a79c689a.pdf>